

розширення та покращення але деякі питання, сьогодні ще потребують вирішення. Так, стаття 31 Конституції України наголошує, що кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Винятки можуть бути встановлені лише судом у випадках, передбачених законом, з метою запобігти злочинові чи з'ясувати істину під час розслідування кримінальної справи, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо. Ніяких винятків щодо перегляду кореспонденції засуджених до позбавлення волі у Конституції України не міститься. Також у подальшому слід покращувати якість харчування, матеріально-побутове та медико-санітарного забезпечення засуджених і взагалі відмовитися від подібного нормування. Більш серйозні заходи щодо покращення правового статусу засуджених, які вже потребують певних фінансових витрат, передбачені в Плані заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, і які у зв'язку з ліквідацією Державної пенітенціарної служби України повинно виконувати вже Міністерство юстиції України [2]. Тому, і в подальшому слід продовжувати приводити вітчизняне кримінально-виконавчого законодавство і практику його застосування у відповідність з положеннями Конституції України та міжнародних стандартів поведіння із засудженими, що гарантуватиме дотримання прав людини даної категорії осіб.

Список використаних джерел

1. Кримінально-виконавчий кодекс України – поточна редакція – редакція від 04.11.2018 України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
2. Лисодед О. В. Сучасний стан прав засуджених в Україні. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11293/1/Lusoded_317-320.pdf.

Опалинський Ю. В.,

головний спеціаліст відділу організації освітньої та наукової діяльності управління професійної освіти та науки Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності МВС України, кандидат юридичних наук, доцент

ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Завданнями кримінального судочинства є правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довілля, конституційного устрою України від кримінально протиправних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також швидке і повне розслідування кримінальних правопорушень та притягнення винних до відповідальності.

На сьогодні Кримінальний кодекс України містить приблизно 780 складів злочинів, із яких близько 200 за кваліфікацією є злочинами невеликої тяжкості. При цьому на сьогодні в загальній кількості розслідуваних злочинів тяжкі та особливо тяжкі складають невелику частку у порівнянні зі злочинами невеликої тяжкості або середньої тяжкості загальний відсоток яких становлять майже половину від усіх розслідуваних.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» законодавець нарешті формально привів у відповідність Кримінальний кодекс України до Кримінального процесуального кодексу України, зміст якого, з моменту набрання ним чинності у листопаді 2012 року, передбачав положення, що стосуються кримінального провадження щодо кримінальних проступків і які мали б вступити в дію одночасно з набранням чинності законом України про кримінальні проступки.

Кримінальним проступком визначено діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі [1].

До кримінальних проступків віднесено такі поширені злочини як некваліфіковані крадіжки, шахрайство, незаконні дії з наркотичними засобами без мети збуту, хуліганство тощо.

При цьому склади кримінальних проступків утворюються за рахунок злочинів невеликої тяжкості. З цією метою в градації злочинів вилучити поняття злочин невеликої тяжкості, наділивши його ознаками кримінальні проступки.

Переведення злочинів невеликої тяжкості в категорію проступків забезпечить класифікацію кримінальних правопорушень за принципом врахування ступеня суспільної небезпеки – від найменшого, яким характеризуватиметься проступок, до найбільш небезпечного, яким за новою класифікацією вважатимуться злочини нетяжкі, тяжкі і особливо тяжкі.

Безумовним позитивом нововведень є те, що значний масив кримінальних правопорушень переводиться в категорію кримінальних проступків, розслідувати які буде орган дізнання за спрощеною процедурою, що має позитивно вплинути на якість та швидкість розслідування інших, більш тяжких, злочинів.

Відповідно до нової редакції статті 219 КПК України, досудове розслідування кримінальних проступків, в залежності від обставин, має бути закінчене в строк від 72 годин до 1 місяця, що є коротшим, ніж строки досудового розслідування злочинів [2]. При цьому максимальний термін досудове розслідування кримінального проступку буде тривати тільки в разі, якщо особою заявлено клопотання про проведення експертизи, яке задоволено дізнавачем чи прокурором.

У свою чергу, прокурор зобов'язаний не пізніше трьох днів після отримання повідомлення про підозру особі разом із матеріалами дізнання або закрити кримінальне провадження, або повернути матеріали дізнавачу і подовжити строк дізнання, або звернутися до суду з обвинувальним актом, а при ознаках скоєння злочину направити провадження для проведення досудового слідства.

Суд, отримавши обвинувальний акт щодо вчинення кримінального проступку, має протягом 5 днів або у разі затримання підозрюваного у визначенні строки затримання призначити судовий розгляд. Якщо обвинувачений не оспорує встановлені обставини порушення і згоден з розглядом обвинувального акта, суд розглядає обвинувальний акт без розгляду у судовому засіданні за відсутності учасників судового провадження.

Підсумовуючи, хочеться погодитися з думками експертів, що Закон про кримінальні проступки дозволить слідчим більш ефективно працювати над кримінальними справами із категорією тяжких та особливо тяжких злочинів. Зазначимо, що Закон набирає чинності 1 січня 2020 року.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України. 2019. № 17. Ст. 71. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України, 2013, № 9–13. Ст. 88). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/uaaws/show/4651-17>.

Осадчий В. І.,

завідувач кафедри правосуддя Державного університету інфраструктури та технологій,
доктор юридичних наук, професор

ПРОБЛЕМА ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ

Домашній арешт полягає в забороні підозрюваному, обвинуваченому залишати житло цілодобово або у певний період доби (ч. 1 ст. 181 КПК). Це створює для особи, щодо якої застосовано домашній арешт, певні обмеження, адже особа позбавлена можливості обирати місце свого перебування за власним розсудом. Крім того, відповідно до ч. 5 ст. 181 КПК, працівники органу Національної поліції з метою контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, мають право з'являтися в житло цієї особи, вимагати надати усні чи письмові пояснення з питань, пов'язаних із виконанням покладених на неї зобов'язань, використовувати електронні засоби контролю.